

Møte onsdag den 6. oktober 2010 kl. 10

President: Dag Terje Andersen

Dagsorden (nr. 5):

1. Spørretime
 - muntlig spørretime
2. Referat

Presidenten: Den innkalte vararepresentant for Akershus fylke, Tone *Liljerøth*, har tatt sete.

Fra Fremskrittspartiets stortingsgruppe foreligger meddelelse om at den innkalte vararepresentant for Telemark fylke, Kåre *Fostervold*, innkalles for å møte under den innvilgede permisjon for representanten Bård *Hoksrud* i dagene 11. og 12. oktober, i stedet for i tiden fra og med 7. oktober til og med 12. oktober.

– Denne meddelelsen tas til etterretning.

Representanten Jan Tore Sanner vil framsette et representantforslag.

Jan Tore Sanner (H): På vegne av representantene Christian Tybring-Gjedde, Hans Olav Syversen, Abid Q. Raja og meg selv vil jeg fremme et representantforslag om å forbedre ordningene for privat pensjonssparing og boligsparing for ungdom.

Presidenten: Forslaget vil bli behandlet på reglementsmessig måte.

Sak nr. 1

*Spørretime**Muntlig spørretime*

Presidenten: Stortinget mottok mandag meddelelse fra Statsministerens kontor om at følgende statsråder vil møte til muntlig spørretime:

- statsråd Grete Faremo
- statsråd Tora Aasland
- statsråd Lars Peder Brekk

De annonserte statsrådene er til stede, og vi er klare til å starte den muntlige spørretimen.

De representanter som i tillegg til de forhåndspåmeldte ønsker å stille hovedspørsmål, bes om å reise seg.

Med henvisning til vårt nye konferanseanlegg vil det bli anledning fra representantplassen på skjerm å melde fra om oppfølgingsspørsmål. Men det er først mulig å be om oppfølgingsspørsmål når den som stiller hovedspørsmål, er på talerstolen. Da vil systemet bli aktivert. Når den aktuelle statsråd er kommet på talerstolen for å svare på hovedspørsmålet, må det gjøres på den gamle måten.

Vi starter da med første hovedspørsmål, fra representanten Jan Arild Ellingsen.

Jan Arild Ellingsen (FrP): Jeg har følgende spørsmål til forsvarsministeren: I forbindelse med de siste dagers oppslag i VG om soldater og befall i Afghanistan har det vært påstått at enkelte faktisk har større nytelse av å ta livet av sine motstandere enn av seksuell omgang. Hvis det er korrekt, er det også slik at det er et ledelsesansvar å sørge for at de vi har ute for å representere oss, står for de rette holdningene og gjør det rette tingene i forhold til det som er trukket opp av Stortinget.

Jeg har forstått det slik at dette ikke er nytt og var kjent på den tiden da nåværende forsvarsministers forgjenger satt som forsvarsminister. Det overrasker meg at man ikke har gjort noe, når det er åpenbart at det fortsatt er et problem her.

Jeg leste en kronikk som forsvarsministeren skrev om å støtte våre soldater, men lurer på om hun er klar over sitt ansvar i dette. Mitt spørsmål blir: I hvilken grad er forsvarsministeren kjent med sitt ansvar for de holdningene og de utfordringene som norske soldater representerer under sitt oppdrag i Afghanistan?

Statsråd Grete Faremo [10:05:57]: La meg starte med å si at jeg anerkjenner den innsatsen som norske soldater gjør i Afghanistan. De gjør en glimrende innsats for å løse det vanskelige og krevende oppdraget som de er gitt av dette storting.

La meg slå fast fra starten av: Jeg har reagert på én ting, og det er hevnlyst eller lyst til å drepe som motiv for å reise til Afghanistan, uttrykt i intervju av befall. Jeg tror ikke jeg ville ha gjort jobben min om jeg ikke hadde reagert, og det er nettopp omtanken for soldatene som var grunnen. Jeg er glad for at også Forsvarets ledelse har vært tydelig i dette spørsmålet.

Verdibasert ledelse består i både å være tydelig på verdier, bidra til gjennomføring og kunne korrigere om det er nødvendig. Jeg er derfor glad for at arbeidet med verdier, holdninger og ledelse tas på alvor i Forsvaret. Det er gjort mye innen dette området etter at man også fikk på plass en egen handlingsplan for dette for flere år siden, noe som også ble revidert i fjor.

Dette vil likevel være et vedvarende arbeid, og mye av jobben ligger i en direkte dialog mellom ledelse og soldater. Det er helt avgjørende for meg at vi bidrar til å støtte opp om oppdraget på en slik måte at soldatene kan komme hjem med høyt hevet hode. Det ønsker jeg for alle våre soldater.

Jan Arild Ellingsen (FrP) [10:08:03]: Jeg takker for svaret.

Jeg registrerer at forsvarsministeren er opptatt av holdninger, og det synes jeg er positivt. Jeg registrerer samtidig at forsvarsministeren er vag, synes jeg, på å definere sitt eget ansvar i dette. Og hvis man har kjent til disse problemene over lang tid, hvorfor har man da fortsatt problemer med det? Hvis det er slik at det fortsatt finnes befall som har som utgangspunkt å reise til Afghanistan for å ta livet av sine motstandere, da må man stille spørsmål ved måten man selekterer på, etter mitt skjønn.

Det hadde også vært fristende å høre om statsråden har

noen formening om hvor stort problemet er. Er dette ett befall, er det to befall, eller er det mange? Er dette også et problem blant våre menige og korporaler? Jeg tror dessverre at mange av dem som er der, føler seg kollektivt stemplet av det angrepet som er framsatt fra forsvarsministerens og forsvarssjefens side, og jeg tror veldig få av dem egentlig kjenner seg igjen i forhold til den tilnærmingen som man har brukt her. Så det hadde vært interessant å høre om forsvarsministeren har noen formening om hvor stort problemet er.

Statsråd Grete Faremo [10:09:07]: Jeg har altså gitt uttrykk for hva jeg reagerte på, og at jeg også synes at det er viktig å bidra til at ikke de få får ødelegge for de mange som gjør en ettertrykkelig sterk og god innsats i Afghanistan og bidrar til at oppdraget løses på en glimrende måte.

Jeg har faktisk den siste uken måttet jobbe ganske mye med hva denne debatten ikke handler om. Den handler for meg ikke om hvorvidt vi skal ha stor takhøyde for uttrykk som faller på slagmarken – sterke uttrykk. Det tror jeg vi skal ha meget stor takhøyde for. Denne debatten handler heller ikke om sex. Det er mange som har forsøkt å bidra til at det er uttrykk for det man har vært ute etter å reagere mot. Det har heller ikke vært tilfellet.

Derfor tilbake til hva mitt anliggende var: Det var omtanke for soldatene som gjorde at jeg så det riktig å reagere i denne situasjonen.

Presidenten: Hvis systemet har stått oss bi, er det anmodet om to oppfølgingsspørsmål – først Ine M. Eriksen Søreide.

Ine M. Eriksen Søreide (H) [10:10:39]: Det er ikke vanskelig å være enig med forsvarsministeren i at våre soldater i Afghanistan gjør en utmerket jobb. Men de gjør også en jobb under nokså ekstreme forhold. Veldig mange av dem som har tjenestegjort i Afghanistan, har tjenestegjort der før 1. januar 2010. Fra da av gjelder det nye regler for kompensasjon til soldater som er veteraner, og som er blitt skadd i oppdrag.

I sommer blusset det opp en stor diskusjon om det var riktig å ha ulike regler for dem som tjenestegjorde før og etter 1. januar 2010. Da ble regjeringa presset fra skanse til skanse, og Sverre Myrli fra Arbeiderpartiet uttalte at «regjeringen vil nå gå gjennom ordningen på nytt». Det sa han til ABC nyheter 5. juli.

Spørsmålet mitt er: Hvor ligger denne lovproposisjonen nå? Kan Stortinget vente å få den snarlig?

Statsråd Grete Faremo [10:11:35]: Vi har allerede igangsatt arbeidet med å vurdere kompensasjonsordningen med sikte på forbedringer. Jeg er helt enig i påpekingen som er gjort av at våre soldater i Afghanistan jobber under ekstreme forhold, og jeg håper derfor også at representanten er enig i at regjeringen faktisk har bidratt med et kvantesprang i veteranarbeidet etter 2005.

Vi skal også videre. Vi jobber bl.a. med oppfølgingen av veteranmeldingen og vil om kort tid ha på plass en hand-

lingsplan. Vårt arbeid dekker selvsagt flere forhold med sikte på både å styrke veteranenes rettigheter og deres anerkjennelse. De fortjener all den anerkjennelse de kan få for den viktige innsatsen som gjøres.

Så er det likevel viktig når vi nå har ca. 120 000 veteraner, også å understreke at de fleste kommer tilbake med positive erfaringer (presidenten klubber) som de kan dra nytte av fortsatt i livet i andre funksjoner, enten i Forsvaret eller i det sivile liv.

Presidenten: Presidenten må minne om at svartiden er 1 minutt, og forventer at den holdes med militær presisjon. Kjell Ingolf Ropstad – til oppfølgingsspørsmål.

Kjell Ingolf Ropstad (KrF) [10:13:04]: Det er interessant å sjå det store engasjementet som blussar opp rundt slike utsegner. Eg trur mange av soldatane våre i Afghanistan skulle ha likt at det same engasjementet òg var der når ein ser så mange kjem heim og slit med etterverknader.

For eit år sidan fekk eg lov til å reise til Afghanistan saman med ein del andre politikarar. Eg må seie at det besøket hos våre soldatar gjorde eit enormt inntrykk, og det gjorde eit stort inntrykk òg som politikar at det er me i denne sal som sit med ansvaret for soldatane. Det er på grunn av oss dei er der nede. Det er me som bestemmer det, og dei er der til me kallar dei heim.

Mitt inntrykk var at det var gode soldatar, at dei hadde eit ønske om å hjelpe afghanarar, og at dei var der av idealistiske grunnar. Men så ser ein òg utsegner som kjem som ein ikkje kan akseptere, og det er eg glad for at forsvarsministeren vil ta tak i. Men det dei òg sa, var at dei ønskte større fokus, større førebuing, større oppfølging og trening på førehand. Er det noko forsvarsministeren òg vil ta tak i?

Statsråd Grete Faremo [10:14:06]: Absolutt – og det er også noe som vi sikkert kommer til å diskutere i tilknytning til det nettopp framlagte budsjettet. Jeg kan love at jeg har et stort engasjement og vil fortsatt ha et stort engasjement for våre soldater ute. De fortjener all den anerkjennelse de kan få for den store innsatsen som gjøres. Jeg er glad for at vi nå også har – både i denne sal og ute i offentligheten – flere med kjennskap til den innsatsen som gjøres, for at vi kan diskutere på et mest mulig realistisk grunnlag hva som derfor kan gjøres for å støtte opp om den viktige jobben de gjør.

Presidenten: Vi går til neste hovedspørsmål.

Ine M. Eriksen Søreide (H) [10:15:05]: Mitt spørsmål går også til forsvarsministeren.

De siste dagene har vi sett rapporter om at norske soldater i Afghanistan er ute for ofte og for lenge. I Afghanistan har vi nå vært dobbelt så lenge som vi var i andre verdenskrig, men med et helt annet forsvar, nemlig et innsatsforsvar.

Vi planla for tre såkalte OMLT-er, som driver mentorening av afghanske sikkerhetsstyrker. Det planlegges nå for seks–sju stykker. Vi planla for et helikopterbidrag, som er

helt avgjørende for vår innsats der, i seks måneder. De har nå vært ute i snart to år.

Dette er soldater som gjør en fantastisk innsats, og som er forberedt på at de i ytterste konsekvens må drepe eller dø som en følge av våre politiske valg. Det fortjener anerkjennelse.

Men mye av årsaken til at slitasten på personellet nå er så stor, er jo nettopp Hærens vanskelige situasjon og manglende ressurser. Telemark bataljon, som har vært i Afghanistan kontinuerlig siden 2002, mangler omtrent en tropp i hvert kompani. Vi har ammunisjonsmangel. Det øves og trenes for lite, og det er altså en situasjon som gjør at mange føler seg mindre forberedt enn de burde ha vært.

Forsvarsministeren sa i et tidligere innlegg at hun var glad for at Forsvarets ledelse var tydelige når det gjaldt verdier. Hun er vel da også, antar jeg, glad for at generalinspektøren for Hæren, Per Sverre Opedal, er like tydelig til NTB i går. Han sa:

«Jeg synes det er vanskelig i dag. Når vi kommer ned på grunnfjellet, så er det to måter å løse det på: Enten må du ansette flere folk, eller redusere ambisjonene ute.»

Mitt spørsmål til forsvarsministeren er: Har generalinspektøren rett eller tar generalinspektøren feil i sin analyse av situasjonen?

Statsråd Grete Faremo [10:17:01]: For det første vil jeg, som representanten Ine Marie Eriksen Søreide, understreke at oppdraget i Afghanistan er krevende og stiller Forsvaret overfor store utfordringer. Derfor er det desto mer imponerende å se hvordan de evner å løse både oppdraget i Afghanistan og den store omstillingsutfordringen som også dette hus har pålagt Forsvaret å gjøre gjennom langtidsplanen for Forsvaret. Det er også noe av bakgrunnen for at Hærens budsjett neste år styrkes med reelt 170 mill. kr, og at vi har ryddet litt bedre opp i kostnadsfordelingen mellom hærbudsjettet og budsjettet for internasjonale operasjoner, slik at forberedelse for utreise ikke dekkes over Hærens budsjett i samme omfang som det har vært tidligere. Vi styrker også budsjettet med interne tiltak – for Hæren 206 mill. kr totalt.

Når vi nå også dermed gir mulighet for økt bemanning, økt trening, økt ammunisjon til avdelingene hjemme, er jeg likevel den første til å innse at et profesjonelt system alltid vil kunne ønske seg mer. Jeg skjønner faktisk at Hæren ønsker seg både mer personell, mer ammunisjon og et høyere øvingsnivå. Men jeg tror vi med budsjettet som legges fram for neste år, er bedre stilt enn hva vi noen gang har vært. Og jeg er faktisk kry over å kunne si at det er første gang i en langtidsplan at vi holder oss til det vi avtalte, i det tredje året. Vi jobber med sikte på å nå de målsettingene som inneværende langtidsplan legger opp til, også for Hæren.

Ine M. Eriksen Søreide (H) [10:18:56]: I forbindelse med vedtakelsen av langtidsplanen nå sist gikk Høyre og de andre opposisjonspartiene imot. Det er første gang det har skjedd. Og grunnen til det var at vi og de andre par-

tiene mente at de økonomiske beregningene ikke holdt, og at den store ubalansen mellom oppgaver og budsjett bare ble forsterket.

Forsvarsministeren tegner her et veldig rosenrødt bilde av situasjonen i Hæren og i Forsvaret generelt. Det kan man også lese i budsjettdokumentene som kom i går. Det er tydelig at man legger mye vekt på at historiefortellingen skal være riktig. Da framstår det som noe rart å høre forsvarsministeren i dag sammenliknet med hva hennes statssekretær sa til Nettavisen E24 i går. Han sa at det er et «stramt budsjett»:

«Vi har gigantiske utfordringer som ikke blir løst i 2011.»

Kan statsråden fortelle hvilke gigantiske utfordringer statssekretæren viser til, og som ikke står omtalt i budsjettdokumentene?

Statsråd Grete Faremo [10:19:58]: Jeg har karakterisert budsjettet som godt, men stramt – godt fordi det øker bevilgningene til Forsvaret, godt fordi det økes i alle forsvarsgrener. Det er stramt fordi det ligger inne en oppfordring til en omstilling som er krevende, også i Forsvaret. Jeg kan ikke tro at det er nettopp Høyre som er bekymret for effektiv omstilling i offentlig sektor. Noe av målet med omstillingen er å sikre økt operativ evne.

Jeg har selv lurt på hva det vil bety å bytte statssekretær fra en velformulert Oslo-borger til en frispråklig nordlending. Selv er jeg sørlending, utflyttet setesdøl sågar. På Sørlandet tror jeg kanskje vi hadde beskrevet budsjettet som greit, på Byglandsfjord beskriver vi det som godt, men stramt.

Presidenten: Det blir gitt anledning til tre oppfølgingsspørsmål – først Ivar Kristiansen.

Ivar Kristiansen (H) [10:21:10]: Jeg kan forsikre statsråden om at hadde andre departementer fått samme krav til omstilling og effektivisering som Forsvarsdepartementet og Forsvaret, så skulle vi ha jublet.

Men tilbake til spørsmålet om rekruttering. Statsrådens voldsomme utfall på bakgrunn av den berømmelige Alfa-reportasjen er neppe noe bidrag til å styrke rekrutteringen til en Afghanistan-styrke som er nede på et minimum. Etter at vi over ni år har fått tilbakemelding fra Forsvarets ledelse og fra statsråd i departementet om at norske soldater står for en høy faglig standard, en høy etisk standard, så lurer vi jammen på hva det er som ikke Forsvaret i løpet av ni år har fått med seg som bladet Alfa har fått med seg i løpet av seks dager der nede. Mitt spørsmål er: Angrer statsråden på sine voldsomme utfall mot soldater og offiserer på bakgrunn av denne ukesreportasjen i Alfa?

Statsråd Grete Faremo [10:22:15]: Jeg tror det er svært viktig at både denne sal og folk flest er klar over det ansvaret det norske forsvaret føler som militær makt med sitt mandat fra Stortinget. Det må ikke råde noen tvil om at norske soldater utfører sin oppgave innen de rammer som settes. Derfor har jeg vært opptatt av å gi et tydelig signal knyttet til uttalte holdninger om lyst til å drepe eller

hevnmotiv som grunn for å drepe gitt av befal i intervju. Jeg ville ikke ha gjort jobben min som forsvarsminister om jeg ikke hadde vært tydelig akkurat i dette spørsmålet.

Presidenten: Jan Arild Ellingsen – til oppfølgings-spørsmål.

Jan Arild Ellingsen (FrP) [10:23:24]: Det hadde jo vært interessant kanskje å starte med definisjonen av begrepet «tydelig», men jeg skal la det ligge til en annen gang.

Det som jeg har oppfattet i det siste, er iallfall at det er ganske forskjellig oppfatning av hva som er en realitet når det gjelder f.eks. slitasjen på dem vi har nede i Afghanistan. Jeg var i en debatt med forsvarsministeren for to dager siden når det gjaldt slitasjen, om soldater som blir sendt ut for tidlig og har for kort hviletid hjemme, og spesialister som blir sendt ut. Jeg oppfattet sågar at man i departementet ikke hadde en fullverdig oversikt over status på hvor mange dette gjaldt.

Jeg registrerer også at på mandag under frontaledebatten var det en stående ovasjon til budsjettet som er framlagt, så det burde jo ikke være noe problem budsjettmessig, selv om jeg oppfatter at statsråden nå kanskje modererer det litt fra sitt ståsted.

Utfordringen min til statsråden blir ganske enkelt: Mener statsråden med de rammene man nå har foran seg, at man vil kunne ta godt nok vare på veteranene våre, slik at de vil føle at de blir tatt like godt vare på som alle de andre som regjeringen mener at man skal ta vare på i dette landet?

Statsråd Grete Faremo [10:24:26]: Når det gjelder våre veteraner, er det viktig at vi har fokus på situasjonen både før oppdrag, under oppdrag og etter hjemkomst, og det ligger til grunn for det arbeidet som regjeringen har gjort, og som har lang sikt.

Når det gjelder konkret rotasjon i Afghanistan, er dette en situasjon vi følger nøye. Dette oppdraget er krevende, og det stiller Forsvaret og personell overfor store utfordringer. Her er det også mange soldater som ønsker å gjøre en ekstra innsats. Så det er også en viktig oppgave for meg å sørge for at personellet ikke tar på seg urimelige belastninger i så måte. Det er her likevel viktig å understreke at det er ingen som beordres ut i løpet av de to hvileperiodene etter hjemreise i forhold til den perioden de er ute.

Presidenten: Kjell Ingolf Ropstad – til oppfølgings-spørsmål.

Kjell Ingolf Ropstad (KrF) [10:25:45]: Som ein setesdøl som framleis bur i dalen, høyrer eg at statsråden beskriver budsjettet som godt. Me er jo kjende for ikkje å ha så store ord på Sørlandet, så då vil eg seie at oppfølginga av veteranane iallfall er mindre god. Me veit alle at oppfølginga av soldatane både før oppdrag, under oppdrag og etter heimkomst må bli betre. Derfor ønskjer eg gjerne å høyre frå statsråden litt om inntrykk rundt det som gjeld kviletida heime. Me veit at soldatane treng god tid til rett

og slett å evaluere og tenkje over dei inntrykka dei har fått, men den andre biten som eg synest er minst like viktig, er den tida dei får oppfølging etter at dei har kome heim. I veteranmeldinga foreslo Kristeleg Folkeparti at soldatane skulle få oppfølging i fem år etter heimkomst. Regjeringa syntest det var nok med eitt år. Synest statsråden at dette er nok, eller er det kanskje på tide å sjå på om den oppfølginga må utvidast?

Statsråd Grete Faremo [10:26:47]: Ett minutt gir jo ikke tid for å ta den fulle diskusjonen om hvordan vi skal sikre veteranene best mulig etter hjemkomst, ikke minst den gruppen som sliter, hvor vi nå har fullt fokus også på hvordan vi kan sikre en så sømløs hjelp som mulig med det sivile samfunnet: helsetilbud, kontakt med Nav og kontakt med Statens pensjonskasse. Her er det viktig at vi fra Forsvarets side jobber med sikte på å kunne gi en så sømløs ruting inn i det sivile hjelpeapparatet som mulig, og så får vi se om det også er nødvendig å forsterke de rettighetene som allerede ligger etter behandlingen her i Stortinget av veteranmeldingen.

Presidenten: Vi går videre til neste hovedspørsmål.

Dagrun Eriksen (KrF) [10:27:50]: Jeg har et spørsmål til statsråd Aasland.

Heller ikke i dette budsjettet velger regjeringen å satse på lærere. I budsjettet ser vi at regjeringen heller vil bruke pengene på å fullfinansiere det økte timetallet, og det tror jeg har skapt stor skuffelse ute i Skole-Norge. Kristelig Folkeparti mener at man da bruker de store pengene på feil område.

Vi ser på læreren som kanskje den viktigste aktøren i skolen. Derfor er det kjempeviktig at vi både har mange nok lærere, og at vi også klarer å gi de lærerne som skal ut i skolen, en best mulig start. Da mener vi at hvis man skal få det til, burde man ha fått til en obligatorisk mentorordning som tok tak i alle de nyutdannede lærerne. I veiledning av nyutdannede lærere i andre land er det en rettighet, og det er en plikt, mens regjeringen gikk imot det da vi behandlet det samme her i Stortinget; nå skal det bare være et tilbud.

I februar i 2009 undertegnet KS og Kunnskapsdepartementet en intensjonsavtale om veiledning av nytilsatte lærere og førskolelærere. Regjeringen har sagt at den nå vil tilby veiledning til alle nyutdannede lærere fra 2010. Men realiteten er ifølge bladet Utdanning at det er bare én av fem nyutdannede lærere som får det tilbudet. Det er opp til den enkelte kommune å fastsette om de vil tilby en mentorordning, samt både innhold og omfang, og hvordan dette skal gjennomføres. Da blir jo konsekvensen at vi ikke får en nasjonal ordning, men at vi får en rekke tilfeldige ordninger rundt om, og det blir store variasjoner i kvaliteten på tilbudet, og mange får kanskje ikke tilbudet i det hele tatt.

Det er da jeg undrer meg over at regjeringen ikke har større ambisjoner om å gi nyutdannede lærere en god start. Tror statsråden det er klokt å inngå en avtale uten at lærerorganisasjonene er med? Og tror hun at andelen som får veiledning, vil øke?

Statsråd Tora Aasland [10:29:52]: Det er vel ingen gruppe vi har satset så mye på som lærerne. Særlig gjelder det i lærerutdanningen, og det henger sammen med den nye lærerutdanningen, som startet opp i år, hvor vi vil innføre en ordning med veiledning det første året etter at læreren er utdannet. Vi vil jo gjerne ha dette opp så fort som mulig. Mange kommuner er allerede i gang med det. Det som er situasjonen i dag når det gjelder oppfølging av veiledningsordningen, er at det er god kontakt mellom KS og Kunnskapsdepartementet, basert på nettopp den avtalen som representanten refererer til, samtidig som det er god kontakt mellom Utdanningsforbundet og andre lærerorganisasjoner.

Dette er noe vi alle vil. Det er avhengig av den holdningen lærerne selv og deres organisasjoner har til dette som et eventuelt forhandlingstema, men det er også avhengig av det kommunene selv ønsker å bidra med. Mange kommuner har gått foran med et veldig godt eksempel. Jeg kan nevne både Stavanger kommune og Skien kommune, som har gode ordninger i dag for veiledning av lærere.

Vårt mål er at dette skal gjennomføres. Det skal ikke være tilfeldig, det skal ikke være forskjellsbehandling, og det skal ikke være ustrukturert. Det skal være ordentlig, med en god oppfølging av den nyutdannede læreren.

Jeg må jo også si at vi i forslaget til årets budsjett har foreslått et opprykk når det gjelder kategori av finansiering når det gjelder lærerutdanningen, slik at hver lærerutdanningsinstitusjon får 16 000 kr mer pr. studie plass i forhold til hva man hadde tidligere – altså et stort løft som på noen få år vil være på over 100 mill. kr og bidra til at utdanning av nye lærere blir av beste klasse, for det har de fortjent.

Dagrun Eriksen (KrF) [10:31:51]: Jeg takker for svaret.

Alt det som gjøres i forhold til lærerutdanningen, er kjempeviktig. Men det nyutdannede lærere sier, er at det er når de kommer ut i det virkelige liv og får oppleve det å undervise, at de virkelig har behov for å ha en erfaren lærer å gå sammen med. Når hun eller han står i klasserommet, kan virkeligheten oppleves veldig annerledes enn det lærerutdanningen klarer å illustrere.

Det undrer meg at regjeringen, når det som veldig mange andre land lar bli en plikt og en rettighet, aksepterer at dette går ut som et tilbud, at de bare har laget en intensjonsavtale, og med det mener at de har fått et nasjonalt veiledningssystem.

Er det ikke nå på tide å sette dette inn i en struktur som gjør at det blir obligatorisk, at det blir en rettighet, og at det blir en plikt, i og med at vi ser at dette gir utrolig gode resultater for nyutdannede lærere?

Statsråd Tora Aasland [10:32:53]: Det skal bli en rettighet. Det ligger i hele den nye lærerutdanningen. Når de første lærerne utdannes fra den nye lærerutdanningen, er vi helt sikre på at vi har alt dette på plass. Men i mellomtiden må vi gå de skrittene som er nødvendig for å få med oss både kommunene, som skoleeiere, og lærerorganisasjonene, fordi dette er i grenseland mellom et forhand-

lingsspørsmål og et pliktspørsmål. Her har vi god kontakt med de partene som dette angår, både KS og lærerorganisasjonene, for å få til en best mulig felles og strukturert ordning, slik at dette skal bli et godt tilbud og en rettighet for alle.

Vi diskuterer også andre sider her for å få enda mer rettighetspreg på ordningen. Men foreløpig er målet at det skal være en del av den nye lærerutdanningen. Det skal på plass så fort som mulig, men iallfall innen de første nyutdannede lærerne kommer ut fra den nye lærerutdanningen.

Presidenten: Det blir anledning til tre oppfølgings-spørsmål – først Geir Jørgen Bekkevold.

Geir Jørgen Bekkevold (KrF) [10:34:06]: «Veiledning av nyutdannede lærere vil kreve både penger og tid», het det i en uttalelse som i vår kom fra EU-kommisjonen. De mener videre at veiledning av nyutdannede lærere vil kreve både investeringer og tid. Det pekes på at nyutdannede må få redusert arbeidsbyrde uten trekk i lønn, og at veilederne må få nok tid til å veilede. God veiledning er svært krevende, og må ikke ses på som en jobb som kommer på toppen av undervisningen. Hvis penger og tid ikke øremerkes, går det ut over kvaliteten i veiledningen, heter det fra kommisjonen.

Da lurer jeg på: Hva er årsaken til at regjeringen, stikk i strid med alle anbefalinger, har gått inn for at veiledning ikke skal utløse penger fra staten til kommunene?

Statsråd Tora Aasland [10:34:55]: Jeg er helt enig i representantens beskrivelse. Hensikten med veiledning er nettopp å rettleder læreren. Det er selvfølgelig mulig å diskutere hvorvidt dette skal være noe f.eks. erfarne lærere gjør rett før de går av med pensjon, når de likevel ønsker å trappe ned sin leseplikt og sin undervisningstid, eller om det skal være yngre lærere som gjør dette. Det vil være avhengig av hvordan man ordner det på den enkelte skole. Men spørsmålet om ressurser til dette er et spørsmål som diskuteres både i forhold til kommunenes mulighet til å følge opp som skoleeier og, som jeg nevnte til forrige representant, i forhold til et eventuelt forhandlingsspørsmål mellom lærerorganisasjonene og deres arbeidsgivere. Vi beveger oss i et område hvor vi diskuterer både oppfølgingen av en intensjonsavtale og en eventuell økonomisk løsning på dette. Mitt mål er at vi får dette på plass samtidig med de første nyutdannede fra den nye lærerutdanningen.

Presidenten: Det blir ytterligere tre oppfølgings-spørsmål – først Tord Lien.

Tord Lien (FrP) [10:36:09]: I går kl. 10 kom budsjettet. Kl. 18 hadde regjeringen snudd i forhold til forslaget om flat utbetaling av studiestøtte. Statsråden begrunnet det med at hun ikke hadde lagt noen prestisje i den saken, og at det ikke var ønsket av studentene.

Nå er det vel sånn at både regjeringens opplegg for mentorordningen og etter- og videreutdanningen av lærere ikke – for å si det sånn – har gjort lærerorganisasjone-

ne stumme av beundring heller. Da kunne det i dette viktige spørsmålet om kompetanseheving for de aller viktigste aktørene i norsk kunnskapsvirksomhet være interessant å vite om det er sånn at det vil være rom for forbedringer i budsjettet. Eller har statsråden lagt ned for mye prestisje i den saken?

Statsråd Tora Aasland [10:37:07]: Jeg regner med at man i denne sammenheng kan få en viss anerkjennelse for rask saksbehandling fra statsrådets side. Det var en sak som vi håpet at det absolutt ikke var knyttet noen prestisje til. Det gjaldt måten studiestøtten skulle utbetales på. Derfor tok vi i går en beslutning om at vi beholder den gamle ordningen.

Nå er det jo slik at mitt ansvarsområde er utdanning av lærere. Det er ikke kommuneøkonomi eller eventuelle resultater av lønnsforhandlinger. Derfor har jeg gjort min del av jobben ved å øke muligheten for en bedre lærerutdanning ved å heve utdanningen én kategori i vår kostnadsnøkkel og gi en bedre uttelling for utdanningsinstitusjonene for de lærerstudentene de har å undervise. Jeg har også bidratt til at ikke bare de lærerne som kommer ut med ny utdanning, er bedre kvalifisert, men at vi også utdanner veiledere. Det er høgskolenes ansvar. Den jobben har jeg også gjort.

Presidenten: Elisabeth Aspaker – til oppfølgings-spørsmål.

Elisabeth Aspaker (H) [10:38:20]: SSB har tegnet et nokså dystert bilde av situasjonen fremover. Vi kan komme til å mangle 18 000 lærere i 2020 hvis vi ikke spiller kortene våre riktig i årene fremover. Det betyr at vi ikke har én ny lærer å miste. Det betyr at det er livsviktig at vi også får på plass den veiledningen som Stortinget har ønsket for nyutdannede lærere. Høyre er veldig utålmodig etter å få ordningen på plass, og det er svært bekymringsfullt at så få kommuner har sendt medarbeidere og benyttet seg av det utdanningstilbudet som har vært gitt for veiledning av lærere. Ser ikke statsråden også at dette nå er i ferd med å bringe oss inn i en situasjon av A- og B-kommuner – de kommunene som utdanner veiledere, som kan stille opp som mer attraktive arbeidsgivere og ta imot nyutdannede lærere på en helt annen måte, og de kommunene som har unnlatt å utdanne veiledere, hvor nyutdannede lærere dermed i stor grad blir overlatt til seg selv?

Statsråd Tora Aasland [10:39:24]: Jeg vil benytte anledningen til å si at jeg er veldig glad for at vi i budsjettframlegget i går klarte å komme opp med 2 200 nye studieplasser, og av dem er en betydelig andel øremerket lærerstudenter. Vi gjør absolutt den jobben vi kan med få på plass flere lærere, og det har vi gjort ved å prioritere disse når det gjelder nye studieplasser.

Når det gjelder veiledningsordningen for nyutdannede, har jeg svart på det tidligere. Det er et spørsmål om å følge opp kommunene. Vi har en god dialog med KS om det spørsmålet, og jeg vil være den siste til å finne meg i at det er stor forskjell mellom kommunene. Jeg vil at det

skal være stimuleringer, og at det skal være gode, attraktive ordninger både for lærerne som kommer ut, og for de veilederne som faktisk også er utdannet av våre høyskoler og institusjoner. Det er ikke bare kommunenes kurs som utdanner veiledere.

Presidenten: Trine Skei Grande – til oppfølgings-spørsmål.

Trine Skei Grande (V) [10:40:30]: Jeg vil først benytte anledningen til å skyte av statsrådets evne til å snu. Venstre har tro på den offentlige debatt og den offentlige debatts foredling av standpunkter. Det burde kanskje andre departementer lære av statsråden som er her nå.

Mitt spørsmål er knyttet til hovedspørsmålet som ble stilt angående dette veiledningsforslaget, som vi i Venstre syns er kjempegodt. Det bør virkelig gjennomføres med stor tyngde. Men varslingen vi får fra både organisasjonene innenfor feltet og veldig mange bekymrede lærere, er at dette klarer man ikke å rekruttere folk til, for dette er det ikke satt av nok penger til. Så lærerne på grunnplanen varsler Venstre-systemet om at dette ikke kommer til å mobilisere nok av de gode, gamle, garvede lærerne, som kan det å stå i klasserommet, til å gjøre denne jobben. Kan statsråden garantere at hun med så lite penger klarer å få så mange lærere ut på banen for å gjøre jobben?

Statsråd Tora Aasland [10:41:30]: Jeg vil igjen presisere at mitt ansvarsområde er utdanning av lærere. I den nye lærerutdanningen ligger en helt klar sak som handler om veiledning av de nyutdannede. Jeg vil gjøre absolutt det jeg kan for å få alle kommunene med på dette når vi er ferdige med det første kullet av dem som nå har begynt den nye lærerutdanningen. I mellomtiden skal vi ikke slippe av.

Jeg takker for representantens anerkjennelse av oppfølging og raske beslutninger. Hvor raske vi kan være i beslutningen på dette området, vil avhenge både av kommunenes økonomi – og de har fått ganske mye til skole – og av forhandlingssituasjon og forholdet til lærerorganisasjonenes syn på dette. Så forholdet mellom lærerorganisasjonene, KS og Kunnskapsdepartementet er en avgjørende triangel i denne prosessen. Vi er midt inne i dette arbeidet, og jeg gjør det jeg kan for å få ting på plass så fort som mulig.

Presidenten: Vi går da videre til neste hovedspørsmål.

Torgeir Trældal (FrP) [10:42:49]: Jeg ønsker å stille spørsmål til statsråd Brekk.

De siste ti år har norske skattebetalere brukt over 1 mrd. kr på reindriftsnæringen gjennom reindriftsavtalen. Vi har i dag nærmere 100 000 flere tamrein enn det som er vedtatt av Stortinget, til tross for at myndighetene har truet med tvangsslaktning om ikke samene selv reduserte antall dyr. Nå har statsråd Brekk gått inn med nærmere 10 mill. kr av skattebetalernes penger for å kjøpe opp 330 tonn reinkjøtt fra private slakterier i Finnmark. Dette til tross for at statsråden uttalte i Dagens Næringsliv den 24. september:

«Reinsdyrkjøtt er priset for høyt og næringen har ødelagt for seg selv ved å pøse ut delikatessen som frossenware.»

Mens norsk laks selges for rekordpriser på kontinentet, er det i praksis nesten ingen eksport av reinkjøtt.

Brekk uttaler også til samme avis følgende:

«Det er ikke mer reinkjøtt i Norge enn at hjemmemarkedet er stort nok.»

Kan statsråden utdype og begrunne hvorfor han må gå inn og kjøpe opp 330 tonn reinkjøtt fra private slakterier samtidig som han ikke ønsker å eksportere til utlandet og med det få en veldig god pris for kjøttet?

Statsråd Lars Peder Brekk [10:44:14]: Den faktiske situasjonen er at Norske Reindriftssamers Landsforbund, NRL, og staten har gjennomført ekstraordinære forhandlinger. Vi kom den 20. september til enighet om en tilleggsprotokoll til reindrifftsavtalen for 2010–2011. Det en konkret har blitt enige om, er etablering av et ekstraordinært fraktilskudd, en avtale med Nortura om oppkjøp av 212 hele slakt samt 120 tonn småkjøtt og finnbiff, og å styrke satsingsområder i verdiskapingsprogrammet for rein for å sikre økt slakting og omsetning av reinkjøtt.

Bakgrunnen for denne ekstraordinære forhandlingen nå nylig er at markedssituasjonen for reinkjøtt har blitt særdeles vanskelig. I hovedsak er det et finnmarksproblem, men Finnmark er da også kjerneområdet for norsk reindrift. Ved inngangen til slaktesesongen 2010–2011 var det om lag 550–600 tonn reinkjøtt på lager, noe som svarer til om lag en tredjedel av årlig slaktevolum. Poenget er at det her skjer en omfordeling av midler som allerede er avtalt skal være en overføring til reindriffts næringen. En har omdisponert midlene for å sikre et arbeid for økt uttak i en vanskelig situasjon. En frykter selvsagt, hvis en ikke får økt uttaket av rein, at en får problemer med reintallet på vidda.

Hovedpoenget er at markedstiltak er et ansvar for næringen og aktørene i verdikjeden. I og med at det eksisterer verken målpris eller markedsregulering av reinkjøtt, opererer aktørene i verdikjeden for reinkjøtt innenfor et fritt marked. Det er utgangspunktet, så disse aktørene har all mulighet til også å forestå eksport, om det ønskes.

Torgeir Trældal (FrP) [10:46:19]: Det er litt merkelig å si at staten skal gå inn og kjøpe opp kjøtt. Når vi prater med næringen selv, både slakteriene og kjedene, som REMA 1000 og Norgesgruppen, så sier de at de ønsker at staten skal holde fingrene av fatet og la dem få lov til å regulere dette selv og selge til den prisen de skal.

Prisen på reinkjøtt er i dag 40 pst. høyere enn i bl.a. vårt naboland Sverige. Hvorfor? Jo, Sverige er så heldig at de ikke har statsråd Lars Peder Brekk der, som for så vidt er inne og bruker sin politikk ved å sette opp prisene. Det undrer meg også hvorfor ikke landbruksministeren kan være så storslått å eventuelt la minstepensjonister og småbarnsforeldre få lov til å kjøpe og nyte nydelig reinstek med tyttebær og mandelpoteter. Det unner han oss ikke. Mitt spørsmål til statsråden blir: Hvorfor lar Lars Peder Brekk de frie markedskreftene slutte å virke?

Statsråd Lars Peder Brekk [10:47:23]: For å gjøre representanten Trældal oppmerksom på det faktiske forhold, så er det faktisk reindriffts næringen selv som innenfor dette markedet har ansvar for omsetning og prisfastsetting og for å sørge for at det blir et avtak. Det er ikke et ansvar for staten, og det er ikke slik at landbruksministeren kan sette prisene i markedet.

Jeg er enig med representanten Trældal i at antakelig har prisnivået på reinkjøtt vært for høyt. Det har jeg uttalt. Det som er hovedpoenget nå, er at reindriffts næringen selv betaler dette oppkjøpet ved at en har omdisponert midler som en allerede har til disposisjon over reindrifftsavtalen – en reindrifftsavtale som for øvrig er vedtatt i dette Stortinget. Så jeg synes på sett og vis at her gjelder det å holde tungen rett i munnen, og det har vi hatt i departementet denne gangen i alle fall.

Presidenten: Det blir gitt anledning til tre oppfølgings spørsmål – først Per Roar Bredvold.

Per Roar Bredvold (FrP) [10:48:31]: Det kan ikke være noen tvil om at en statlig innblanding, og ikke minst pengebruken, ikke har ført til noe særlig positivt for reindriffts næringen. Lagrene er store og vanskelige å selge, og det prates om stor krise i næringen. Samtidig har andre, uten statens innblanding, gjort avtaler med f.eks. REMA 1000, og de produserer og selger alt de kan.

Da blir mitt konkrete spørsmål til statsråden, med et forhåpentligvis konkret svar: Hva vil statsråden gjøre for at reindriffts næringen skal kunne drive på en fornuftig måte uten innblanding fra staten, og hvor markedet, dvs. etter spørsele etter disse produktene, styrer produksjonen?

Statsråd Lars Peder Brekk [10:49:13]: Jeg skal gjenta det: Det er faktisk slik at det er reindriffts næringen selv som i henhold til eksisterende avtaler har ansvaret for markedsarbeid og prisfastsetting, og også å sørge for at det skjer en avklaring av de kvanta som er til disposisjon.

Gjennom reindrifftsavtalen har vi omdisponert ressurser for å sørge for at uttaket økes, og en har på det viset fått til en bedring av situasjonen.

Jeg har lyst til å gi ros til en del av dagligvarekjedene som har tatt tak i utfordringen og økt omsetningen av reinkjøtt, bl.a. REMA 1000, som nevnes her. Det gjorde de bl.a. etter at jeg innkalte dem til et møte den 22. juni om kvelden på Gardermoen, for å sette fokus på utfordringene, og for å få til et samarbeid mellom næringen og dagligvarebransjen for på det viset å få økt omsetningen. Så her har dagligvarebransjen tatt tak i situasjonen, her har næringen selv tatt tak i situasjonen, og her har vi altså bidratt på en positiv måte for å sikre at vi oppnår det vi alle ønsker: å få et større avtak av reinkjøtt i markedet.

Presidenten: Frank Bakke-Jensen – til oppfølgings spørsmål.

Frank Bakke-Jensen (H) [10:50:29]: Her kan man jo få inntrykk av at statsråden bare har ansvar for de gangene man har positive tiltak, med møter på Gardermoen og sånt.

Da vil jeg minne statsråden om at vi tidlig på 1980-tallet skaffet oss markedsadgang ved å joike i Melodi Grand Prix. Statsråden kan kanskje også sette det på cv-en, og ta det med som en av sine vellykkede arenaer!

Det er uten tvil sånn at når departementet gjennom reindriftsavtalen og landbrukspolitiske virkemidler blander seg inn, så kompliserer man bildet. Det kan det ikke være mulig å se bort fra. I tillegg vet vi jo at reindriftsnæringen nå står overfor utfordringer.

Vi har en olje- og energiminister som reiser rundt og skal bygge vindparker, på store plasser, og vi har en næringsminister som nå reiser rundt og skal drive mineralutvinning i stor stil. Jeg skal ikke diskutere disse millionene man har brukt, og det kjøttet som er kjøpt, men har statsråden noen visjoner om hvordan man framover kan hjelpe reindriftsnæringen i det som blir en vanskeligere og vanskeligere situasjon, når man ikke skal satse på eksport, og når man ikke skal bruke markedet som verktøy?

Presidenten: Bare for ordens skyld: Joik hører inn under Kulturdepartementet (munterhet i salen), men de spørsmål som retter seg mot reindrift, skal statsråden få svare på!

Statsråd Lars Peder Brekk [10:51:47]: Jeg tenkte jeg skulle prøve meg på å si at jeg trenger et kurs i joiking, for det kan jeg dessverre ikke!

For å legge det på plass igjen: Det er faktisk slik at det er reindriftsnæringen selv som har ansvar for markedstiltak. Det bidraget som en har gjort gjennom denne omdisponeringen i henhold til reindriftsavtalen, er å sørge for økt uttak av rein i en situasjon der det var for store lager, for å sikre at reindriftsaktørene fikk betalt, og slik at vi fikk større flyt i produksjonen. Det håper jeg virker, og det innebærer at reindriftsnæringen selv har bidratt til å betale gjennom omdisponering.

Det som er det viktige i framtiden, er å få redusert reintallet på Finnmarksvidda. Vi jobber gjennom bruksregler, og gjennom det lovverket som finnes, for på det viset å sørge for at næringen selv tar ansvar for reintallet, og på det viset skape en bærekraftig næring.

Presidenten: Harald T. Nesvik – til oppfølgingsspørsmål.

Harald T. Nesvik (FrP) [10:53:01]: Jeg vil sterkt oppfordre landbruksministeren til å lese referatet fra det han har brukt tid på å snakke om her nå, om reindriftsnæringen, for den begrunnelsen som statsråden bruker for ikke å gjøre noe eller for ikke å gripe inn, eller for at man ikke har grepet inn, er, som han sier selv, at det er reindriftsnæringen selv som styrer dette. Nei, det er ikke det. For nettopp reindriftsavtalen legger den rammen, og det er en ramme som departementet og ikke minst statsråden er med på å sette. Og når man da ikke aksepterer at markedet bør kunne være med og regulere dette, får vi de utslagene som vi nå ser.

Spørsmålet mitt til statsråden er følgende: Vil statsråden i forbindelse med neste års reindriftsavtale sørge for

at man nettopp får lempet på en del av disse mekanismene, slik at forbrukeren kan få tilgang til billigere reinkjøtt? For det er jo åpenbart at når det hopper seg opp på lager, så må man senke prisen for at folk skal kjøpe. Man kan jo ikke la staten gå inn og kjøpe for at prisen fortsatt skal være høy og ingen vil ha kjøttet.

Statsråd Lars Peder Brekk [10:54:06]: Jeg gjentar på nytt at markedstiltak er et ansvar for næringen og aktørene i verdikjeden. Det staten gjennom omdisponering av reindriftsavtalen har bidratt med, er å sørge for at næringen selv betaler for at vi tar ut større kvanta fra slakteriene – det gjelder aktørene i Finnmark.

Vi har jobbet aktivt for å øke omsetningen av reinkjøtt, vi har, som jeg nevnte tidligere, hatt møter med dagligvarebransjen, med aktørene der, og vi har også gjennom denne justeringen av reindriftsavtalen sørget for at det er større avtak.

Jeg er opptatt av at vi skal få brukt det reinkjøttet, som utgjør ca. 1,6 pst. av markedet for kjøtt, på skikkelig vis, for det er et fantastisk produkt. Da må næringen finne løsninger på prisingen som gjør at avtaket øker.

Presidenten: Før vi går til neste hovedspørsmål, som stilles av representanten Henning Warloe, vil presidenten informere om at vi på galleriet i dag har besøk av møtelederskapet i Sametinget. De er hjertelig velkommen til Stortinget. De er her for å ha diverse møter med oss, og jeg setter pris på at de følger oss fra galleriet. I den grad noen i dag finner på å snakke for galleriet, har det altså noe for seg når det gjelder de spørsmål vi nå har vært inne på!

Da er det neste hovedspørsmål, fra Henning Warloe.

Henning Warloe (H) [10:55:44]: Jeg har et spørsmål til statsråd Aasland.

Norge deltar i mange viktige samarbeidsprogrammer om utdanning og forskning i regi av EU. Regjeringen har ved flere anledninger understreket betydningen av dette, senest da statsråd Tora Aasland orienterte Europautvalget 27. april i år. Et slikt viktig samarbeid er Erasmus Mundus, også kalt Europas Fulbright-program. Det skal fremme akademisk samarbeid og bidra til sosial og økonomisk utvikling. Programmet omfatter nemlig også land i den tredje verden, som Kina, India, Brasil og land i Afrika.

Erasmus Mundus har tre tiltaksområder, hvorav tiltaksområde 2, partnerships, omfatter utveksling av studenter, unge forskere, lærere og professorer. Norske universiteter deltar aktivt i resten av programmet. Mange ble derfor overrasket da de oppdaget at de var utestengt fra tiltaksområde 2 fordi regjeringen ikke vil betale Norges andel for å være med.

Norge har tidligere deltatt i tilsvarende programmer, og norske universiteter har flere partnerskap globalt. Universitetene har tydeligvis ikke blitt spurt i forkant av beslutningen og heller ikke blitt informert i etterkant. Både NTNU og Universitetet i Bergen har nå måttet takke nei til invitasjoner om å delta i prosjekter som ville vært strategisk viktige. For NTNU dreier det seg bl.a. om partnerskap med indiske universiteter. I tillegg sier Norge altså

nei til å bidra til utviklingen av utdanningsfeltet i fattige land.

Hvilken strategi ligger bak regjeringens beslutning om ikke å delta i Erasmus Mundus' partnership-tiltak, og hvorfor ble beslutningen tatt over hodet på dem dette angår?

Statsråd Tora Aasland [10:57:29]: Det er en viktig del av strategien for universiteter og høyskoler at man skal ha internasjonaliseringsprogram. Det betyr samarbeid, f.eks. for studentutveksling med andre land. Vi har arbeidet mye med det. Det finnes selvfølgelig europeiske program, som representanten henviser til, men vi har også arbeidet med dette for at hvert eneste av våre utdanningssteder og hver eneste av våre utdanningsinstitusjoner har en gjennomtenkt og god strategi for internasjonalisering. Det viser seg ofte at direkte institusjon til institusjon-samarbeid og en strategi i forhold til det gir bedre uttelling for studentene og for forskerne enn å være med i større organisatoriske sammenslutninger.

Vi er ikke negativt innstilt til Erasmus Mundus. Dette er et prioriteringsspørsmål i forhold til de til enhver tid eksisterende budsjettene, og vi følger det nøye. Vi har på ingen måte meldt oss ut av dette, men vi har oppfordret institusjonene våre til å utvikle egne strategier for sine internasjonaliseringsprogram.

Vi kommer til å følge opp Erasmus Mundus-programmet framover, men det er riktig at vi ikke har bevilget ekstra til dette i denne omgangen.

Henning Warloe (H) [10:58:46]: Jeg takker for svaret, men jeg synes fortsatt – i likhet med dem som jobber i denne sektoren – at det er svært vanskelig å forstå at Norge ikke skal være med i denne ene delen av det som altså er det viktigste programmet på dette feltet i EU.

Regjeringen understreker jo selv, senest i budsjettet vi fikk fra Kunnskapsdepartementet i går, viktigheten av å delta i disse samarbeidene i EU. Jeg kunne sitert fra budsjettdokumentet, men statsråden kjenner naturligvis teksten godt.

Å melde seg ut av dette viktige samarbeidet framstår ikke bare som usolidarisk, siden det omfatter samarbeid med den tredje verden, men også direkte ufornuftig. Vi vet jo hva som skjer i land som Kina og India og viktigheten av at norske utdanningsinstitusjoner er på banen her. Så dette framstår rett og slett som uforståelig. Men det er altså ikke for sent å snu. Jeg vil oppfordre statsråden til å vurdere dette i forbindelse med at EU skal gjøre en ny utlysning i mars 2011.

Statsråd Tora Aasland [10:59:53]: Jeg takker representanten for oppfordringen og skal selvfølgelig følge opp det. Men jeg vil understreke hvor viktig regjeringen synes det er at man fra den enkelte institusjons side har et selvstendig program og en selvstendig strategi i forhold til både studentutveksling og forskersamarbeid. Så det er det vi har oppfordret til. Men en del av det er selvfølgelig også å være med i de internasjonale overbygningene over dette, så vi kommer til å følge opp. Jeg tar på alvor repre-

sentantens anmodning om å følge det opp framover for å se hvordan vi også eventuelt har mulighet til i framtiden å invitere til den type samarbeid som vi tidligere har gjort.

Presidenten: Det blir gitt anledning til to oppfølgings-spørsmål – først Svein Harberg.

Svein Harberg (H) [11:00:51]: Representanten Warloe var sikker på at statsråden kjente budsjettets tekst. Jeg tror jeg skal repetere det for sikkerhets skyld, for nå ble jeg litt i tvil:

«For å gjere Noreg til ein attraktiv kunnskapsnasjon og samarbeidspartner er det naudsynt med ei internasjonalt retta utdanning saman med auka internasjonalt mobilitet i forskarutdanninga. Deltaking i EUs ramme-program og utviklinga av Det europeiske forskingsområdet (ERA) er ei hovudprioritering for internasjonalsisering av norsk forskning.»

Altså burde det å delta i slike program absolutt være midt i bildet. Så sier statsråden at institusjonene må ha egne strategier. Ja, de har laget egne strategier, lagt ned mye arbeid og deltatt i det fordi dette var de med i. De har hatt sine egne strategier, og Warloe stilte et spørsmål: Hvorfor er avgjørelsen om ikke å bli med videre tatt over hodet på dem som har laget sine egne strategier? Dette er dårlig ressursutnyttelse!

Statsråd Tora Aasland [11:01:53]: Som jeg sa i svaret til Warloe: Dette er til enhver tid et budsjettsspørsmål, fordi akkurat dette programmet har en relativt krevende økonomisk innsats knyttet til seg. Det betyr ikke at man ikke er med i EU-samarbeid for øvrig, både når det gjelder forskning og når det gjelder studentutveksling. Dette er ett program, og det er flere muligheter til å være med også i EU-sammenheng. Og det er helt opplagt slik at alle våre institusjoner bør ha en internasjonal samarbeidsstrategi som strekker seg langt utover også det som EU har. Det er det vi oppfordrer institusjonene våre til når vi f.eks. inviterer til samarbeid internasjonalt med latinamerikanske land, med USA og Canada og med asiatiske land.

Presidenten: Tord Lien – til oppfølgings-spørsmål.

Tord Lien (FrP) [11:02:57]: La meg begynne med å gi honnør til statsråden for at hun ofte sier mye bra om internasjonalsisering. Det er ikke alltid handlingen indikerer at man følger opp alt det positive man sier. Erasmus Mundus er ett eksempel.

En annen ting er at svak basisfinansiering først og fremst i instituttsektoren, men også til universitetene, gjør det vanskelig å betale egenandeler for å delta i en del prosjekter. At man også har liten grad av mulighet til å ta lavere grads studier i en lang rekke land med fullt stipend, er et annet problem. I går sa utenriksministeren til Aftenposten at Brasil, Russland, India og Kina vil bli viktige satsingsområder for Norge i framtiden.

Er statsråden for høyere utdanning og forskning enig i det? Og hvilke konsekvenser vil det i så fall få for mu-

lighetene til å få stipend for lavere grads studier i Brasil, Russland, India og Kina?

Statsråd Tora Aasland [11:03:57]: Det er en viktig del av vår internasjonaliseringstenkning som jeg er glad for at representanten også er oppmerksom på at vi har. Det er en viktig del av den at vi selvfølgelig legger til rette både for lavere og høyere grads studier for studenter som ønsker å ta hele eller deler av studiet sitt i utlandet. Og slik studiefinansieringsordningen er nå, er det fullt mulig. Det som alltid vil være et stridsspørsmål, er om man i noen av disse studiene får betalt – eller får stipend – for det aller første året. Men ellers er vår studiestøtteordning fra Statens lånekasse en av de aller beste i verden, og vi har et arbeid gående med kvalitetslister over de studiestedene i også de landene som er nevnt, som vi ønsker at norske institusjoner skal samarbeide med. Så det er et klart mål

fra vår side at vi gjerne vil ha både Brasil, Russland, India og Kina som samarbeidsland, og at vi ikke ser noen utfordringer spesielt når det gjelder studiefinansiering til de landene. Jeg har selv snakket med studenter i disse landene som mener at de har det veldig bra. Vi ønsker at vi kommer videre og får enda flere studenter ut.

Presidenten: Sak nr. 1 er dermed ferdigbehandlet.

S a k n r . 2 [11:05:15]

Referat

Presidenten: Det foreligger ikke noe referat. Forlanger noen ordet før møtet heves? – Møtet er hevet.

Møtet hevet kl. 11.05.
